

Drink- en proceswater

1. Omschrijving

Winning van grondwater voor productie van drinkwater en levensmiddelen, zoals bier, frisdrank en conserven. Deze winningen zijn vaak continu en bepalen de grondwaterstroming in de omgeving.

Water dat in de grond zakt wordt gefilterd door de diverse klei, zand en andere aardlagen en ook het bodemleven speelt daar een rol in. Grondwater is daarom erg geschikt als drinkwater. Tweederde van het Nederlandse drinkwater wordt gemaakt van grondwater. Hiervoor moet er wel voldoende aanvoer van grondwater zijn.

Bestuurlijke schaal: Regionaal – Internationaal; Fysieke schaal: Regionaal - Provinciaal

2. Valkuilen en Kansen

Kans: Creëren van voldoende vrije ruimte rondom waterwinningen (onbebouwd).

Valkuil: Bovengrondse activiteiten hebben grote invloed op de kwaliteit van het grondwater. Hierbij kan gedacht worden aan: vervuiling door vermesting, bestrijdingsmiddelen en het lozen van afval; veranderingen in de bodemsamenstelling (zoals boringen voor warmte-koudeopslag) of waterhuishouding (veranderingen in peilbeheer oppervlaktewater); bodemafdekking en bodemverdichting.

Kans: Wingebieden zijn goed te combineren met natuurontwikkeling en recreatie (plaatsen waar water wordt gewonnen zijn vaak omgeven door mooie fiets- en wandelgebieden).

3. Referentiekader

De Wet milieubeheer vormt de basis voor het beschermingsbeleid. Door het ministerie van I&M is als uitgangspunt geformuleerd dat de bronnen voor drinkwater duurzaam moeten zijn en zodanig van kwaliteit dat met eenvoudige middelen drinkwater kan worden bereid. De vormgeving en uitvoering van dit beleid is neergelegd bij de provincies.

In waterwingebieden mogen geen andere activiteiten of functies worden ontplooid dan waterwinning. Dus geen activiteiten die een negatieve invloed hebben op de chemische grondwaterkwaliteit of de bodemopbouw (bv. gebruik van meststoffen, bestrijdingsmiddelen, rioleringen, warmte-koude-opslag en lozingen in de bodem). In grondwaterbeschermingsgebieden (gebieden daar om heen, berekend op basis van een verblijftijd van 25 jaar van het grondwater) wonen en werken wèl mensen. In deze beschermingsgebieden gelden regels voor het opslaan van olie, het gebruik van bestrijdingsmiddelen en (kunst)mest en andere schadelijke activiteiten. Deze regels zijn vastgelegd in de provinciale milieuverordening. Gemeenten en provincies zijn verantwoordelijk voor de handhaving van deze regels.

De Grondwaterwet, regelt het beheer van de hoeveelheid grondwater. Grondwateronttrekkingen en -infiltraties door bedrijven en particulieren zijn - afhankelijk van de omvang- meldings- registratie- of vergunningplichtig. Iedere provincie heeft daarvoor een eigen beleid vastgelegd in het provinciale waterhuishoudingsplan. Dus check het provinciale waterhuishoudingsplan.

De kwaliteit van drinkwater is verankerd in de Drinkwaterwet.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is sinds 2000 van kracht en vormt een kader voor een duurzame bescherming van grond- en oppervlaktewater. De KRW stelt zelf maar beperkt concrete kwaliteitseisen, dat is aan de lidstaten zelf, maar is wel richtinggevend met een resultaatsverplichting! De doelstellingen voor grondwater zijn nader uitgewerkt in de Grondwaterrichtlijn (2006). In box 1, van sectie 2.5, staat hoe de KRW een goede kwantitatieve grondwatertoestand en een goede chemische toestand definieert, dit kan dienen als uitgangspunt voor uw ambities.

4. Indicatoren

Chemische grondwaterkwaliteit: Concentratie aan verontreinigende stoffen op representatieve meetpunten in het grondwater (op meerdere dieptes en op locaties met verschillend landgebruik). Zoutconcentratie in het grondwater.

5. Actoren

Waterleidingbedrijven, andere groot watergebruikers: industrie, boeren, waterbeheerder (waterschappen of Rijkswaterstaat) en partijen die verantwoordelijk zijn voor het ruimtelijke plannen van het gebied (moeten rekening houden met waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied).

6. Voorbeeld ambitie

Het intrekgebied voor grondwaterwinning mag niet kleiner worden en moet onbebouwd blijven.

7. Aanpak en instrumenten

-

8. Relatie met ander thema's

Heeft invloed op:

Bodemdaling/ verzilting/ verdroging: Het winnen van grondwater kan verzilting, bodemdaling en verdroging tot gevolg hebben.

Ondergronds ruimtegebruik: Voor drinkwaterwinning moeten waterwingebieden vrij blijven van bebouwing. De regelgeving voor de bescherming van industriële winningen voor menselijke consumptie (bier, frisdrank etc.) is nog in ontwikkeling. Er zijn verschillen tussen provincies op dit gebied.

Warmte-koude-opslag: In gebieden waar drinkwater wordt gewonnen, wordt geen vergunning gegeven voor Warmte/koude-opslag. De regelgeving hierover is nog in ontwikkeling. Er zijn verschillen tussen provincies op dit gebied.

Ondervindt invloed van:

Afdekking/ verdichting/ verdroging: kunnen een afname van beschikbaar grondwater voor waterwinning inhouden.

Biodiversiteit: Door afbraak van verontreiniging beïnvloed bodemleven de grondwaterkwaliteit positief.

Verzilting: betekent afname van de voorraad zoet grondwater.

9. Informatie

Rijksoverheid, [drinkwater](#)

Rijksoverheid, [watertekort en zoetwatervoorziening](#)

RIVM, [waterkwaliteit](#)

RIVM, [drink- en zwemwater](#)

Helpdesk water, [Waterwet](#)

10. Wat moet ik en wat mag ik niet als gemeenteambtenaar doen?

De gemeente moet bij de ontwikkeling van plannen en het afgeven van vergunningen in grondwaterbeschermingsgebieden, de verbodsbepalingen uit de provinciale milieuverordening toepassen. Daarnaast is het voor de gemeente mogelijk om nadere regels te stellen in een specifiek grondwaterbeschermingsgebied.

De gemeente kan bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen in gebieden versterkende functies met elkaar combineren, zoals drinkwaterwinning en natuurontwikkeling.

De wetgeving die staat bij thema Grondwater is ook op dit thema van toepassing.